

JUSTITSMINISTERIET

Dato: 7. december 2023
Kontor: Nordatlantkontoret
Sagsbeh: Ketilbjørn Hertz
Sagsnr.: 2023-06736
Dok.: 3003299

UDKAST

Forslag
til
Lov om ændring af retsplejelov for Grønland
(Henvielse af civile retssager til Grønlands Landsret)

§ 1

I retsplejelov for Grønland, jf. lovbekendtgørelse nr. 1186 af 18. september 2023, foretages følgende ændringer:

1. I § 7, stk. 2, 1. pkt., indsættes efter ”1. instans,”: ”eller som er henvist efter § 57 a,”.

2. I § 7, stk. 2, indsættes efter 1. pkt. som nyt punktum:
”Det samme gælder i de tilfælde, der er nævnt i § 57 a, stk. 5.”

3. Efter § 57 indsættes:

”§ 57 a. Retten i Grønland kan efter anmodning fra en part henvise en civil retssag, jf. § 54, nr. 1, til behandling ved Grønlands Landsret, hvis sagen er af principiel karakter og har generel betydning for retsanvendelsen og retsudviklingen eller væsentlig samfundsmæssig rækkevidde i øvrigt.

Stk. 2. Hvis parterne har aftalt, at sagen skal behandles ved kredsretten eller Retten i Grønland, kan henvisning kun ske efter anmodning fra begge parter.

Stk. 3. Anmodning om henvisning skal fremsættes inden forberedelsens afslutning, jf. § 223, stk. 1.

Stk. 4. Afgørelse af, om sagen skal henvises eller ikke, træffes ved en beslutning, der skal begrundes.

Stk. 5. Grønlands Landsret påser af egen drift, at betingelserne for henvisning i stk. 1 er opfyldt. Er betingelserne ikke opfyldt, afviser landsretten at behandle sagen i 1. instans og sender sagen til Retten i Grønland til fortsat behandling. Landsrettens afgørelse træffes ved en beslutning, der skal begrundes.”

4. I § 59 indsættes som *stk. 2*:

”*Stk. 2.* Grønlands Landsret behandler endvidere de sager, som i medfør af § 57 a er henvist fra Retten i Grønland til Grønlands Landsret som 1. instans.”

5. I § 60 indsættes som *stk. 2*:

”*Stk. 2.* Højesteret behandler endvidere de sager, som er afgjort af Grønlands Landsret som 1. instans, og som kan indbringes for Højesteret som 2. instans efter reglerne i denne lov.”

6. I § 515, *stk. 1, 1. pkt.*, indsættes efter ”Grønlands Landsret”: ”som 2. instans”.

7. I § 515, *stk. 2, 1. pkt.*, ændres ”8 uger” til: ”4 uger”.

8. Efter § 515 indsættes:

”§ 515 a. Domme, der er afsagt af Grønlands Landsret som 1. instans, kan ankes til Højesteret af en part, der ved dommen ikke har fået fuldt medhold i sin påstand.”

9. I § 516 indsættes efter ”ankesagens”: ”iværksættelse og”.

10. I § 526, *stk. 1*, indsættes som *3. pkt.*:

”Endvidere kan en beslutning om afvisning, der træffes af Grønlands Landsret efter § 57 a, stk. 5, kæres til Højesteret uden tilladelse fra Procesbevillingsnævnet.”

11. I § 527 indsættes efter ”kæresagers”: ”iværksættelse og”.

12. I § 527 indsættes som 2. pkt.:

”Kærefristen er dog 4 uger.”

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. juli 2024.

Stk. 2. Lovens § 1, nr. 7, finder ikke anvendelse for domme, der er afsagt inden lovens ikrafttræden. For sådanne domme finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

- 1. Indledning**
- 2. Henvisning af principielle civile sager til Grønlands Landsret**
 - 2.1. Gældende ret**
 - 2.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning**
- 3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige**
- 4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.**
- 5. Administrative konsekvenser for borgerne**
- 6. Klimamæssige konsekvenser**
- 7. Miljø- og naturmæssige konsekvenser**
- 8. Forholdet til EU-retten**
- 9. Hørte myndigheder og organisationer mv.**
- 10. Sammenfattende skema**

1. Indledning

Regeringen ønsker et ligeværdigt, positivt og styrket partnerskab med Grønland i Rigsfællesskabet. I fællesskab med Grønland vil regeringen derfor udvikle danske ansvarsområder, blandt andet ved at opdatere lovgivningen for Grønland på områder, som Danmark har ansvaret for. Det er vigtigt, at den lovgivning for Grønland, som Danmark har ansvaret for, er tidssvarende og af god kvalitet.

Naalakkersuisut har anmodet om, at der i grønlandsk retspleje indføres samme mulighed for at henvise principielle civile retssager af vidererækkende samfundsmæssig betydning til behandling ved landsret i 1. instans, som der er gældende i Danmark.

Justitsministeriet kan tilslutte sig Naalakkersuisuts anmodning, og det foreslås på den baggrund, at der i retsplejelov for Grønland indsættes en regel om henvisning af en civil retssag til Grønlands Landsret til behandling i 1. instans efter anmodning fra en part, hvis sagen er af principiel karakter og

har generel betydning for retsanvendelsen og retsudviklingen eller væsentlig samfundsmæssig rækkevidde i øvrigt.

Muligheden forventes kun at kunne blive anvendt i få tilfælde, og der vil som altovervejende hovedregel være tale om sager, hvor Procesbevillingsnævnet efter de gældende regler måtte forventes efter ansøgning at ville have givet tilladelse til at indbringe sagen for Højesteret som 3. instans.

Lovforslaget giver dermed mulighed for, at særligt principielle og samfundsmæssigt vidtrækkende civile retssager i Grønland, som under alle omstændigheder måtte forventes afgjort endeligt ved Højesteret, fremover vil kunne behandles ved to instanser ligesom i Danmark fremfor som i dag at blive behandlet ved tre instanser.

Det bemærkes, at når der i lovforslagets bemærkninger henvises til »retsplejeloven«, sigtes der til retsplejelov for Grønland, medmindre andet er angivet.

2. Henvisning af principielle sager til Grønlands Landsret

2.1. Gældende ret

Retten i Grønland er 1. instans for civile retssager, jf. retsplejelovens § 57.

Parterne kan aftale, at en retssag, som hører under Retten i Grønland, skal behandles af kredsretten, jf. retsplejelovens § 202. Kredsretten kan dog uanset en sådan aftale henvise sagen til Retten i Grønland efter retsplejelovens § 56, hvis sagen angår særlig vanskelige faktiske eller retlige spørgsmål, sagen er af principiel karakter eller sagen har særlig indgribende betydning for en part.

Grønlands Landsret behandler de sager, som er afgjort af en kredsret eller af Retten i Grønland som 1. instans, og som kan indbringes for landsretten som 2. instans efter retsplejelovens regler, jf. retsplejelovens § 59.

Højesteret behandler de sager, som er afgjort af Grønlands Landsret som 2. instans, og som med Procesbevillingsnævnets tilladelse kan indbringes for Højesteret som 3. instans efter reglerne i denne lov, jf. retsplejelovens § 60.

Det fremgår af forarbejderne til retsplejeloven, at Den Grønlandske Retsvæsenkommission havde overvejet, om sager af en særlig beskaffenhed burde behandles af Grønlands Landsret som 1. instans, således at anke til Højesteret kunne ske uden Procesbevillingsnævnets tilladelse, jf. herved den danske retsplejeordning, hvorefter visse sager behandles i 1. instans ved landsretterne. Henset til den særlige ordning for de grønlandske domstole i 1. instans kunne kommissionen imidlertid ikke pege på et egnet kriterium for afgrænsningen af de meget få sager, for hvilke en sådan ordning ville være velbegrundet. Der henvises til betænkning nr. 1442/2004 om det grønlandske retsvæsen, bind II, side 237.

2.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.2.1. Ordningen med kredsretterne og Retten i Grønland som domstole i 1. instans og Grønlands Landsret som domstol i 2. instans blev gennemført ved retsplejeloven af 2008, der trådte i kraft i 2010, men byggede på forslag fra Den Grønlandske Retsvæsenkommission, der afsluttede sit arbejde i 2002. Fordelingen af civile sager i 1. instans mellem kredsretten og Retten i Grønland blev ændret i 2014, jf. lov nr. 740 af 25. juni 2014, men denne lovændring berørte ikke sagsfordelingen mellem kredsretterne/Retten i Grønland på den ene side og Grønlands Landsret på den anden side.

Instansordningen for civile retssager i Danmark blev reformeret i 2007 og justeret i 2014. Den danske ordning går nu ud på, at byretten er den almindelige domstol i 1. instans, men at en civil retssag efter anmodning fra en part kan henvises til behandling ved landsretten i 1. instans, hvis sagen er af principiel karakter og har generel betydning for retsanvendelsen og retsudviklingen eller væsentlig samfundsmæssig rækkevidde i øvrigt.

Byrettens dom i en civil retssag kan med visse begrænsninger ankes til landsretten, hvis afgørelse i ankesagen med Procesbevillingsnævnets tilladelse kan ankes til Højesteret. Landsrettens dom i en civil retssag i 1. instans kan derimod frit ankes til Højesteret.

Det er et grundlæggende element i instansordningen for civile retssager i Danmark, at centrale elementer i Højesterets opgaver er at sikre retsenheden og at træffe afgørelse i sager, som rejser spørgsmål af generel betydning for retsanvendelsen og retsudviklingen eller i øvrigt er af væsentlig samfundsmæssig rækkevidde, jf. Folketingstidende 2013-14, A, L 96 som fremsat, side 3. Derimod bør Højesterets ressourcer som udgangspunkt ikke benyttes

til at behandle sager, hvis udfald i det væsentlige afhænger af bevismæssige vurderinger, eller som angår retsanvendelse på områder, hvor de principielle retsspørgsmål allerede er afklaret.

2.2.2. Naalakkersuisut har anmodet om, at der i grønlandsk retspleje indføres samme mulighed for at henvise principielle civile retssager af viderrækkende samfundsmæssig betydning til behandling ved landsret i 1. instans, som der er gældende i Danmark.

Justitsministeriet kan tilslutte sig Naalakkersuisuts anmodning. Justitsministeriet lægger bl.a. vægt på, at Højesteret er den fælles øverste domstol for hele riget, og at ordningen udformes sådan, at Højesterets ressourcer fortsat koncentrerer sig om opgaverne med at sikre retsenheden og at træffe afgørelse i sager, som rejser spørgsmål af generel betydning for retsanvendelsen og retsudviklingen eller i øvrigt er af væsentlig samfundsmæssig rækkevidde.

2.2.3. Det foreslås på den baggrund, at der i den grønlandske retsplejelov indsættes en regel om henvisning af en civil retssag til Grønlands Landsret til behandling i 1. instans efter anmodning fra en part, hvis sagen er af principiel karakter og har generel betydning for retsanvendelsen og retsudviklingen eller væsentlig samfundsmæssig rækkevidde i øvrigt.

Det foreslås, at disse sager skal behandles med tre dommere i Grønlands Landsret, sådan at landsretten tiltrædes af to landsdommere fra Danmark, svarende til den gældende ordning, når Grønlands Landsret er ankeinstans for Retten i Grønland, jf. retsplejelovens § 7, stk. 2.

Det foreslås, at ordningen ligesom i Danmark skal omfatte almindelige civile retssager. Ordningen vil bl.a. ikke omfatte familiesager.

Almindelige civile retssager behandles i dag ved Retten i Grønland i 1. instans, og det foreslås, at afgørelse om, hvorvidt henvisning til Grønlands Landsret skal ske, når en part har anmodet om det, skal træffes af Retten i Grønland ved en beslutning, der skal begrundes. Afgørelsen kan kæres til Grønlands Landsret efter retsplejelovens almindelige regler.

Herudover foreslås det i overensstemmelse med den danske ordning, at Grønlands Landsret af egen drift skal påse, at betingelserne for henvisning er opfyldt. Bl.a. med henblik på at lette en hensigtsmæssig koordinering af landsretternes praksis med hensyn til adgangen til at få en civil retssag

behandlet ved landsret i 1. instans foreslås det, at Grønlands Landsret tiltrædes af to landsdommere fra Danmark, når retten påser, at betingelserne for henvisning er opfyldt.

Ligeledes i overensstemmelse med den danske ordning foreslås det, at hvis Grønlands Landsret beslutter, at betingelserne for henvisning ikke er opfyldt og derfor returnerer sagen til Retten i Grønland, kan landsrettens afgørelse herom kæres til Højesteret uden tilladelse fra Procesbevillingsnævnet.

Den foreslåede adgang til henvisning af en civil retssag til Grønlands Landsret til behandling i 1. instans er den samme som den, der gælder i Danmark, og det forudsættes, at den foreslåede bestemmelse vil blive anvendt på samme måde som den tilsvarende bestemmelse i den danske retsplejelov.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 1-6, 8 og 10, og bemærkningerne her til.

2.2.4. Forslaget indebærer, at der som noget nyt vil forekomme sager, hvor Grønlands Landsrets dom kan ankes til Højesteret uden Procesbevillingsnævnets tilladelse, og at der vil kunne forekomme afgørelser fra Grønlands Landsret om at afvise en henvisning til landsretten, som kan kæres til Højesteret uden Procesbevillingsnævnets tilladelse.

Der er derfor behov for at tage stilling til, hvordan sådanne anker og kærer skal iværksættes, herunder hvad anke- og kærefristen skal være.

Retsplejelovens frist for at ansøge Procesbevillingsnævnet om tilladelse til anke til Højesteret i civile sager er i dag 8 uger. Det fremgår af forarbejderne til retsplejeloven, at fristen er sat til 8 uger for at undgå unødvendige forskelle mellem grønlandske og danske regler, idet den tilsvarende frist i Danmark dengang var 8 uger (fristen i Danmark blev i 2014 nedsat til 4 uger). Før retsplejeloven af 2008, der trådte i kraft i 2010, var fristen for at ansøge Procesbevillingsnævnet om tilladelse efter den grønlandske retsplejelov 4 uger. Der henvises til betænkning nr. 1442/2004 om det grønlandske retsvæsen, bind II, side 613.

Retsplejelovens frist for at ansøge Procesbevillingsnævnet om tilladelse til kære til Højesteret i civile sager er 4 uger, hvilket fraviger den tilsvarende frist i Danmark på 2 uger. Det fremgår af forarbejderne til retsplejeloven, at

fristen er sat til 4 uger henset til postgangen i Grønland. Der henvises til betænkning nr. 1442/2004 om det grønlandske retsvæsen, bind II, side 615.

Retsplejeloven angiver ikke fristen for at iværksætte anke eller kære til Højesteret, når Procesbevillingsnævnet har givet 3. instansbevilling.

Retsplejeloven indeholder regler om, at for ankesagens henholdsvis kæresagers behandling ved Højesteret gælder i øvrigt reglerne i den danske retsplejelov med de ændringer, der følger af forholdenes forskellighed, jf. retsplejelovens §§ 516 og 527. Det fremgår af forarbejderne til retsplejeloven, at disse bestemmelser fastlægger reglerne for ankesagens henholdsvis kæresagers behandling ved Højesteret, når først sagen er indbragt, jf. Folketingstidende 2007-08 (2. samling), tillæg A, side 1521 og 1524.

Det foreslås på den baggrund, at ikke alene behandlingen af anke- og kæresager ved Højesteret, men også selve iværksættelsen af anke og kære til Højesteret skal ske efter reglerne i den danske retsplejelov med de ændringer, der følger af forholdenes forskellighed.

Forslaget indebærer, at når der efter de foreslåede regler er adgang til at indbringe en dom fra Grønlands Landsret henholdsvis en beslutning om at afvise en henvisning til landsretten for Højesteret uden Procesbevillingsnævnets tilladelse, skal det ske inden for de frister og på den måde, som fremgår af den danske retsplejelovs regler om henholdsvis anke og kære til Højesteret, jf. dog nedenfor om kærefristen.

Forslaget indebærer samtidig, at det præciseres, at dette også gælder, når anke eller kære sker til Højesteret med Procesbevillingsnævnets tilladelse.

I tilknytning hertil foreslås det at ændre den gældende frist på 8 uger for at ansøge om tilladelse til at anke til Højesteret som 3. instans i en civil retssag til en frist på 4 uger. Formålet med forslaget er at bringe fristen i overensstemmelse med den tilsvarende gældende danske frist og i overensstemmelse med den frist, der efter forslaget vil gælde for at iværksætte anken, når Procesbevillingsnævnet har givet tilladelse. Som nævnt har fristen også tidligere været 4 uger og blev kun ændret til 8 uger for at tilpasse den til den dagældende danske frist.

Samtidig foreslås det, at kærefristen for kære til Højesteret skal være 4 uger ligesom fristen for at ansøge om kæretiladelse hos Procesbevillingsnævnet.

Dette er en fravigelse af kærefristen på 2 uger efter den danske retsplejelov. Fravigelsen skyldes de grønlandske forhold, jf. ovenfor.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 7, 9, 11 og 12, og bemærkningerne hertil.

3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslaget indebærer, at der bliver mulighed for efter anmodning fra en part at henvise en civil retssag til Grønlands Landsret til behandling i 1. instans, hvis sagen er af principiel karakter og har generel betydning for rets-anvendelsen og retsudviklingen eller væsentlig samfundsmæssig rækkevidde i øvrigt.

Muligheden forventes kun at kunne blive anvendt i få tilfælde, og der vil som altovervejende hovedregel være tale om sager, hvor Procesbevillingsnævnet efter de gældende regler måtte forventes efter ansøgning at ville have givet tilladelse til at indbringe sagen for Højesteret som 3. instans.

På den baggrund forventes lovforslaget ikke at medføre en målbar forøgelse af antallet af civile ankesager fra Grønland i Højesteret.

Der er endvidere tale om sager, som i dag ville skulle behandles ved Retten i Grønland med fri ankeadgang til Grønlands Landsret, hvor der også efter gældende ret ville skulle medvirke tre landsdommere ved sagens behandling i landsretten.

På den baggrund forventes lovforslaget alene at medføre begrænset merarbejde i Grønlands Landsret, fordi det kan være mere arbejdskrævende at behandle en retssag i 1. instans end en ankesag, hvilket imidlertid modsvares af en tilsvarende lettelse for Retten i Grønland, som ikke længere vil skulle behandle de pågældende sager i 1. instans.

I betragtning af det forventede meget begrænsede antal berørte sager forventes merarbejdet for Retten i Grønland, Grønlands Landsret og Højesteret med at behandle anmodninger om henvisning og kæremål herom ligeledes at være beskedent.

Samlet set forventes lovforslaget ikke at have økonomiske eller implementeringsmæssige konsekvenser for staten af betydning.

Lovforslaget har ingen økonomiske eller implementeringsmæssige konsekvenser for kommunerne.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

Lovforslaget giver mulighed for, at særligt principielle og samfundsmæssigt vidtrækkende civile retssager, som under alle omstændigheder måtte forventes afgjort endeligt ved Højesteret, kan behandles ved to instanser fremfor som i dag ved tre instanser.

For de få virksomheder, der er parter i sådanne særligt principielle og samfundsmæssigt vidtrækkende civile retssager, vil dette medføre en administrativ og økonomiske lettelse.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

6. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen klimamæssige konsekvenser.

7. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljø- og naturmæssige konsekvenser.

8. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

9. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den [*] 2023 til den [*] 2023 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

[*]

10. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, an- før »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, an- før »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommu- ner og regioner	Ingen	Ingen af betydning
Implemente- ringskonsekven- ser for stat, kom- muner og regio- ner	Ingen	Ingen af betydning
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Lettelse for de få virksomheder, der er parter i særligt principielle og sam- fundsmæssigt vidtrækkende civile retssager	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Lettelse for de få virksomheder, der er parter i særligt principielle og sam- fundsmæssigt vidtrækkende civile retssager	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Klimamæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Miljø- og natur- mæssige konse- kvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.	
Er i strid med de principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering/ Går videre end	Ja	Nej X

minimumskrav i EU-regulering (sæt X)	
--	--

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1 og 2

Retsplejelovens § 7 angår sammensætningen af Grønlands Landsret.

Det fremgår af § 7, stk. 1 og 2, at Grønlands Landsret består af en landsdommer, og at landsretten i sager, der er afgjort af Retten i Grønland som 1. instans, under hovedforhandlingen tiltrædes af yderligere 2 landsdommere fra Danmark. Landsdommeren ved Grønlands Landsret, som er rettens formand, kan beslutte, at landsretten skal tiltrædes af 2 landsdommere også uden for hovedforhandlingen.

Det foreslås i § 7, stk. 2, 1. pkt., efter ”1. instans” at indsætte ”eller som er henvist efter § 57 a”.

Forslaget indebærer, at Grønlands Landsret under hovedforhandlingen af en sag, der er henvist til landsretten til behandling i 1. instans i medfør af den foreslåede § 57 a, jf. lovforslagets § 1, nr. 3, skal tiltrædes af 2 landsdommere fra Danmark.

Det foreslås i § 7, stk. 2, efter 1. pkt. at indsætte et nyt punktum, hvorefter det samme gælder i de tilfælde, der er nævnt i § 57 a, stk. 5.

Forslaget indebærer, at Grønlands Landsret ligeledes skal tiltrædes af 2 landsdommere fra Danmark, når landsretten i medfør af det foreslåede § 57 a, stk. 5, i forbindelse med, at Retten i Grønland har henvist en civil retssag til landsretten, påser, at betingelserne for henvisning er opfyldt. Da afgørelse efter § 57 a, stk. 5, træffes på skriftligt grundlag, vil det i disse tilfælde ikke være nødvendigt, at landsdommerne fra Danmark rejser til Grønland i den anledning. Voteringen mellem landsdommeren i Grønland og landsdommerne fra Danmark vil kunne gennemføres ved anvendelse af telekommunikation i form af et telefon- eller videomøde og/eller skriftligt.

Det er forudsat i forarbejderne til den danske retsplejelov, at sagsbehandlingen i landsretterne tilrettelægges således, at henviste sager ved modtagelsen registreres til den samme afdeling i hver landsret med det sigte at øge koordineringen af henvisninger til landsretten, jf. Folketingstidende

2013-14, A, L 96 som fremsat, side 6 og 10. Østre og Vestre Landsret har i oktober 2023 oplyst, at landsretterne administrerer henvisningsordningen som forudsat i forarbejderne.

Det forudsættes på den baggrund, at beskikkelsen af de landsdommere fra Danmark, der tiltræder Grønlands Landsret ved afgørelser efter § 57 a, stk. 5, tilrettelægges med sigte på, at de pågældende landsdommere kan øge koordineringen af praksis ved Østre og Vestre Landsret for henvisninger til landsretten med praksis ved Grønlands Landsret, således at det sikres, at den foreslåede bestemmelse om henvisning til Grønland Landsret vil blive anvendt på samme måde som den tilsvarende bestemmelse i den danske retsplejelov. Det kan f.eks. ske ved, at landsdommerne helt eller delvis beskikkes blandt landsdommere, der har deltaget i tilsvarende afgørelser efter den danske retsplejelovs § 226, stk. 5, eller ved at de beskikkede landsdommere på anden måde er bekendt med Østre og Vestre Landsrets trykte og utrykte praksis vedrørende henvisninger til landsretten.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 3

Det foreslås at indsætte en ny bestemmelse i retsplejeloven som § 57 a med regler om henvisning af en civil retssag fra Retten i Grønland til Grønlands Landsret.

Det foreslås i *stk. 1*, at Retten i Grønland efter anmodning fra en part kan henvise en civil retssag, jf. § 54, nr. 1, til behandling ved Grønlands Landsret, hvis sagen er af principiel karakter og har generel betydning for rets anvendelsen og retsudviklingen eller væsentlig samfundsmæssig rækkevidde i øvrigt.

Forslaget indebærer, at en civil retssag, der er under behandling ved Retten i Grønland, efter anmodning fra en part kan henvises til behandling ved Grønlands Landsret i 1. instans, når de angivne betingelser er opfyldt.

Forslaget omfatter civile retssager som nævnt i retsplejelovens § 54, nr. 1. Dette gælder også civile retssager, som efter deres art er omfattet af § 54, nr. 1, og som desuden i medfør af lov, landstingslov eller landstingsforordning er henlagt til Retten i Grønland som 1. instans, jf. retsplejelovens § 57, stk. 2. Forslaget omfatter derimod ikke f.eks. ægteskabs- og

forældremyndighedssager, faderskabssager, sager om umyndiggørelse og lavværgemål eller skiftesager som nævnt i retsplejelovens § 54, nr. 3-6.

Det er et krav, at mindst én af parterne anmoder om henvisning til landsretten, men der er ikke noget til hinder for, at retten af egen drift spørger parterne, om en af dem ønsker at anmode om henvisning til landsretten. Om tilfælde, hvor henvisning kræver en fælles anmodning fra begge parter, henvises til bemærkningerne nedfor vedrørende det foreslåede stk. 2.

Det er en betingelse for henvisning, at sagen er af principiel karakter og herudover har generel betydning for retsanvendelsen og retsudviklingen eller væsentlig samfundsmæssig rækkevidde i øvrigt.

Bestemmelsen skal forstås på samme måde som den danske retsplejelovs § 226, stk. 1, om henvisning af civile retssager fra byretten til landsretten.

Sager af ”principiel karakter” er navnlig sager, der vedrører lovfortolkning, eller som i øvrigt angår et principielt retligt spørgsmål. Uden for kategorien af sager af principiel karakter falder f.eks. sager, hvis afgørelse hovedsagelig beror på en konkret bevismæssig vurdering eller på en skønmæssig afvejning af en række momenter, hvor denne afvejning er uden videregående betydning.

Henvisning kan kun ske, hvis sagen ud over sin principielle karakter også har en generel betydning for retsanvendelsen og retsudviklingen eller en væsentlig samfundsmæssig rækkevidde i øvrigt. Der vil efter omstændighederne være tale om en skønspregt vurdering, hvor det navnlig må indgå, om sagen efter sin karakter er egnet til at sikre, at domstolsreformens mål vedrørende Højesterets rolle kan sikres, og derfor bør kunne indbringes for Højesteret som 2. instans uden særlig tilladelse.

Det foreslås i *stk. 2*, at hvis parterne har aftalt, at sagen skal behandles ved kredsretten eller Retten i Grønland, kan henvisning kun ske efter anmodning fra begge parter.

Forslaget indebærer, at hvis sagens parter tidligere har aftalt, at sagen skal behandles ved kredsretten eller Retten i Grønland, kan henvisning til Grønlands Landsret efter den foreslåede bestemmelse kun ske efter anmodning fra begge parter. Dette omfatter også tilfælde, hvor sagen før sagens anlæg har indgået aftale om, at en eventuel senere retssag om et

bestemt retsforhold mellem dem i givet fald skal behandles ved kredsretten eller Retten i Grønland.

Henviſning til Grønlands Landsret efter den foreslåede bestemmelse kan kun ske, når sagen verserer ved Retten i Grønland. Hvis parterne har aftalt, at sagen skal behandles ved kredsretten, jf. retsplejelovens § 202, vil spørgsmålet om henviſning til Grønlands Landsret kun kunne opstå, hvis kredsretten forinden har henviſt sagen til Retten i Grønland, jf. retsplejelovens § 56.

Det foreslås i *stk. 3*, at anmodning om henviſning skal fremsættes inden forberedelsens afslutning, jf. § 223, stk. 1.

Forslaget indebærer, at en sag kun kan henviſes til Grønlands Landsret efter den foreslåede bestemmelse, hvis en part – eller i de tilfælde, der er nævnt i stk. 2, begge parter – anmoder herom, før forberedelsen sluttet efter retsplejelovens § 223, stk. 1.

Det foreslås i *stk. 4*, at afgørelse af, om sagen skal henviſes eller ikke, træffes ved en beslutning, der skal begrundes.

Forslaget indebærer, at hvad enten Retten i Grønland imødekommer eller ikke imødekommer en parts eller parternes anmodning om henviſning af sagen til Grønlands Landsret, skal rettens beslutning ledsages af grunde.

Det foreslås i *stk. 5*, at Grønlands Landsret af egen drift påser, at betingelserne for henviſning i stk. 1 er opfyldt. Er betingelserne ikke opfyldt, afviser landsretten at behandle sagen i 1. instans og sender sagen til Retten i Grønland til fortsat behandling. Landsrettens afgørelse træffes ved en beslutning, der skal begrundes.

Forslaget indebærer, at Grønlands Landsret for at understøtte, at de sager, der kan indbringes for Højesteret som 2. instans, er egnede til at sikre, at målet vedrørende Højesterets rolle og opgaver kan nås, af egen drift skal påse, at betingelserne for henviſning er opfyldt. Landsretten skal herefter afvise en henviſning fra Retten i Grønland til Grønlands Landsret, hvis betingelserne for henviſning ikke er opfyldt.

Det foreslås i den forbindelse, at en sådan afvisning skal kunne kæres til Højesteret uden tilladelse fra Procesbevillingsnævnet, jf. lovforslagets § 1, nr. 10.

Det foreslås, at Grønlands Landsret skal tiltrædes af 2 landsdommere fra Danmark i de tilfælde, der er nævnt i det foreslåede stk. 5, jf. lovforslagets § 1, nr. 2. Det betyder, at når Grønlands Landsret i medfør af det foreslåede stk. 5 påser, at betingelserne for henvisning er opfyldt, skal landsretten tiltrædes af 2 landsdommere fra Danmark. Voteringen mellem landsdommeren i Grønland og landsdommerne fra Danmark vil i givet fald kunne ske ved anvendelse af telekommunikation i form af et telefon- eller videomøde og/eller skriftligt.

Det forudsættes, at beskikkelsen af de landsdommere fra Danmark, der tiltræder Grønlands Landsret ved afgørelser efter § 57 a, stk. 5, tilrettelægges med sigte på, at de pågældende landsdommere kan øge koordineringen af praksis ved Østre og Vestre Landsret for henvisninger til landsretten med praksis ved Grønlands Landsret, jf. bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 2, således at det sikres, at den foreslåede bestemmelse om henvisning til Grønlands Landsret vil blive anvendt på samme måde som den tilsvarende bestemmelse i den danske retsplejelov .

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 4

Retsplejelovens § 59 fastlægger Grønlands Landsrets opgaver. Det fremgår af bestemmelsen, at Grønlands Landsret behandler de sager, som er afgjort af en kredsret eller af Retten i Grønland som 1. instans, og som kan indbringes for landsretten som 2. instans efter reglerne i retsplejeloven.

Det foreslås at indsætte et nyt *stk. 2* i § 59, hvorefter Grønlands Landsret endvidere behandler de sager, som i medfør af § 57 a er henvist fra Retten i Grønland til Grønlands Landsret som 1. instans.

Forslaget giver hjemmel til, at Grønlands Landsret kan behandle de civile retssager, som henvises fra Retten i Grønland til Grønlands Landsret i medfør af den foreslåede § 57 a, jf. lovforslagets § 1, nr. 3.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 5

Retsplejelovens § 60 fastlægger Højesterets opgaver inden for grønlandsk retspleje. Det fremgår af bestemmelsen, at Højesteret behandler de sager, som er afgjort af Grønlands Landsret som 2. instans, og med Procesbevillingsnævnets tilladelse kan indbringes for Højesteret efter reglerne i retsplejeloven.

Det foreslås at indsætte et nyt *stk. 2* i § 60, hvorefter Højesteret endvidere behandler de sager, som er afgjort af Grønlands Landsret som 1. instans, og som kan indbringes for Højesteret som 2. instans efter reglerne i retsplejeloven.

Forslaget giver hjemmel til, at Højesteret kan behandle de civile anke- og kæresager, som uden Procesbevillingsnævnets tilladelse appelleres fra Grønlands Landsret til Højesteret i medfør af de foreslåede § 515 a og § 526, stk. 1, 3. pkt., jf. lovforslagets § 1, nr. 8 og 10.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 6 og 7

Retsplejelovens § 515 indeholder regler om anke til Højesteret i civile sager.

Det fremgår af bestemmelsens stk. 1, at domme, der er afsagt af Grønlands Landsret, ikke kan ankes. Procesbevillingsnævnet, jf. kapitel 1 a i den danske retsplejelov, kan dog give tilladelse til anke til Højesteret, hvis sagen er af principiel karakter.

Det fremgår af bestemmelsens stk. 2, at ansøgning om tilladelse til anke efter stk. 1, senest 8 uger efter at dommen er afsagt, skal indgives til landsdommeren, der afgiver en udtalelse om ansøgningen og videresender den til Procesbevillingsnævnet. Ansøgningen kan også indgives direkte til Procesbevillingsnævnet, der i så fald indhenter en udtalelse fra landsdommeren om sagen. Nævnet kan undtagelsesvis give tilladelse, hvis ansøgningen indgives senere end den nævnte frist, men senest 1 år efter at dommen er afsagt.

Det foreslås i § 515, stk. 1, 1. pkt., efter ”Grønlands Landsret” at indsætte ”som 2. instans”.

Forslaget har sammenhæng med forslaget om, at principielle civile retssager af vidererækkende samfundsmæssig betydning fremover skal kunne henvises til Grønlands Landsret til behandling i 1. instans, jf. lovforslagets § 1, nr. 3.

Alle domme afsagt af Grønlands Landsret er i dag domme i ankesager, hvor Grønlands Landsret træffer afgørelse i 2. instans. Den foreslåede ændring af § 515, stk. 1, indebærer, at den gældende regel om, at domme afsagt af Grønlands Landsret ikke kan ankes, men at Procesbevillingsnævnet dog kan give tilladelse til anke til Højesteret, videreføres uændret for så vidt angår domme i ankesager, hvor Grønlands Landsret træffer afgørelse i 2. instans.

Derimod vil reglen om udelukkelse af anke og mulighed for tilladelse fra Procesbevillingsnævnet ikke gælde for domme i de principielle civile retssager med vidererækkende samfundsmæssig betydning, som Grønlands Landsret fremover som noget nyt vil behandle som 1. instans. For disse domme foreslås en ny regel om fri ankeadgang til Højesteret, jf. lovforslagets § 1, nr. 8.

Det foreslås i § 515, stk. 2, 1. pkt., at ændre ”8 uger” til ”4 uger”.

Forslaget indebærer, at fristen for at ansøge Procesbevillingsnævnet om tilladelse til at anke en dom afsagt af Grønlands Landsret som 2. instans i en civil retssag fremover vil være 4 uger, hvor fristen i dag er 8 uger.

Det foreslås, at den foreslåede kortere ansøgningsfrist på 4 uger skal finde anvendelse på domme, der afsiges efter lovens ikrafttræden, jf. lovforslagets § 2, stk. 2. For domme afsagt før lovens ikrafttræden vil ansøgningsfristen stadig være 8 uger, også når ansøgningen indgives efter lovens ikrafttræden.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 8

Det foreslås at indsætte en ny bestemmelse i retsplejelovens § 515 a om anke af domme afsagt af Grønlands Landsret i civile retssager i 1. instans.

Det foreslås med § 515 a, at domme, der er afsagt af Grønlands Landsret som 1. instans, kan ankes til Højesteret af en part, der ved dommen ikke har fået fuldt medhold i sin påstand.

Forslaget har sammenhæng med forslaget om, at principielle civile retssager af vidererækkende samfundsmæssig betydning fremover skal kunne henvises til Grønlands Landsret til behandling i 1. instans, jf. lovforslagets § 1, nr. 3.

Den foreslåede § 515 a indebærer, at Grønlands Landsrets dom i en sådan civil retssag i 1. instans vil kunne ankes til Højesteret uden Procesbevillingsnævnets tilladelse. Som det gælder ved anke i øvrigt, kan dommen ankes af en part, der ved dommen ikke har fået fuldt medhold i sin påstand.

Om ankefristen og fremgangsmåden ved iværksættelse af anke henvises til lovforslagets § 1, nr. 9, og bemærkningerne hertil.

Det er alene dommen i sagen, der kan ankes til Højesteret uden Procesbevillingsnævnets tilladelse. Beslutninger, som Grønlands Landsret træffer under behandlingen af sagen, kan alene kæres med Procesbevillingsnævnets tilladelse, jf. retsplejelovens § 526, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 10.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 9

Retsplejelovens § 516 angår behandlingen af civile ankesager ved Højesteret. Det fremgår af bestemmelsen, at for ankesagens behandling ved Højesteret gælder i øvrigt reglerne i den danske retsplejelov med de ændringer, der følger af forholdenes forskellighed.

Det foreslås i § 516 efter ”ankesagens” at indsætte ”iværksættelse og”.

Forslaget indebærer, at der også for iværksættelse af ankesagen vil gælde reglerne i den danske retsplejelov med de ændringer, der følger af forholdenes forskellighed.

Dette gælder både i de ankesager, der indbringes for Højesteret med Procesbevillingsnævnets tilladelse til at anke en dom afsagt af Grønlands Landsret i 2. instans, jf. retsplejelovens § 515, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 6 og 7, og i de ankesager, der indbringes uden Procesbevillingsnævnets tilladelse ved anke af en dom afsagt af Grønlands Landsret i 1. instans, jf. retsplejelovens § 515 a, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 8.

Det betyder, at anke sker ved indlevering af ankestævning til den ret, hvis dom indankes, dvs. til Grønlands Landsret, jf. den danske retsplejelovs § 372. Ankestævningen skal indleveres inden 4 uger fra dommens afsigelse eller, hvis der er meddelt tilladelse efter retsplejelovens § 515, inden 4 uger efter, at tilladelsen er meddelt ansøgeren. Højesteret kan undtagelsesvis tillade anke indtil 1 år efter dommens afsigelse.

Forholdenes forskellighed indebærer, at ankestævningen kan affattes på grønlandsk eller dansk efter appellantens valg, jf. retsplejelovens § 95, stk. 1, om, at retssproget er grønlandsk og dansk.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 10

Retsplejelovens § 526 indeholder regler om kære til Højesteret i civile sager.

Det fremgår af bestemmelsens stk. 1, at beslutninger, der træffes af Grønlands Landsret, ikke kan kæres. Procesbevillingsnævnet, jf. kapitel 1 a i den danske retsplejelov, kan dog give tilladelse til kære til Højesteret, hvis kæren vedrører spørgsmål af principiel karakter.

Det fremgår af bestemmelsens stk. 2, at ansøgning om tilladelse til kære efter stk. 1, senest 4 uger efter at afgørelsen er truffet, skal indgives til landsdommeren, der afgiver en udtalelse om ansøgningen og videresender den til Procesbevillingsnævnet. Ansøgningen kan også indgives direkte til Procesbevillingsnævnet, der i så fald indhenter en udtalelse fra landsdommeren om sagen. Nævnet kan undtagelsesvis give tilladelse, hvis ansøgningen indgives senere end den nævnte frist, men senest 6 måneder efter at afgørelsen er truffet.

Det foreslås i § 526, stk. 1, at indsætte et nyt 3. pkt., hvorefter en beslutning om afvisning, der træffes af Grønlands Landsret efter § 57 a, stk. 5, kan kæres til Højesteret uden tilladelse fra Procesbevillingsnævnet.

Forslaget indebærer, at en beslutning fra Grønlands Landsret i medfør af det foreslåede § 57 a, stk. 5, jf. lovforslagets § 1, nr. 3, om at afvise en henvisning fra Retten i Grønland af en civil retssag til Grønlands Landsret vil kunne kæres til Højesteret uden Procesbevillingsnævnets tilladelse.

Det er kun en beslutning om at afvise en henvisning i medfør af det foreslåede § 57 a, stk. 5, der kan kæres til Højesteret uden Procesbevillingsnævnets tilladelse. Hvis Retten i Grønland beslutter ikke at imødekomme en anmodning om at henvise sagen til Grønlands Landsret, og denne beslutning kæres til Grønlands Landsret, som stadfæster beslutningen om, at sagen ikke henvises, kan Grønlands Landsrets beslutning i kæresagen kun kæres til Højesteret med Procesbevillingsnævnets tilladelse, jf. retsplejelovens § 526.

Om kærefristen og fremgangsmåden ved iværksættelse af kære henvises til lovforslagets § 1, nr. 11 og 12, og bemærkningerne hertil.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 11 og 12

Retsplejelovens § 527 angår behandlingen af civile kæresager ved Højesteret. Det fremgår af bestemmelsen, at for kæresagers behandling ved Højesteret gælder i øvrigt reglerne i den danske retsplejelov med de ændringer, der følger af forholdenes forskellighed.

Det foreslås i § 527 efter ”kæresagers” at indsætte ”iværksættelse og” samt at indsætte et nyt 2. pkt., hvorefter kærefristen dog er 4 uger.

Forslaget indebærer, at der også for iværksættelse af kæresager vil gælde reglerne i den danske retsplejelov med de ændringer, der følger af forholdenes forskellighed, og med den modifikation, at kærefristen er 4 uger.

Dette gælder både i de kæresager, der indbringes for Højesteret med Procesbevillingsnævnets tilladelse i medfør af de gældende § 526, stk. 1, 2. pkt., og stk. 2, og i de kæresager, der indbringes uden Procesbevillingsnævnets tilladelse i medfør af det foreslåede § 526, stk. 1, 3. pkt. (lovforslagets § 1,

nr. 10), om beslutninger i medfør af det foreslåede § 57 a, stk. 5 (lovforslagets § 1, nr. 3), om at afvise en henvisning fra Retten i Grønland til Grønlands Landsret.

Det betyder, at kære sker ved indlevering af kæreskrift til den ret, hvis dom indankes, dvs. til Grønlands Landsret, jf. den danske retsplejelovs § 393, stk. 2. Kæreskriftet skal indleveres inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er truffet, eller, hvis der er meddelt tilladelse efter retsplejelovens § 516, stk. 1, 2. pkt., og stk. 2, inden 4 uger efter, at tilladelsen er meddelt ansøgeren. Højesteret kan undtagelsesvis tillade kære indtil 6 måneder efter afgørelsen.

Forholdenes forskellighed indebærer, at kæreskriftet kan affattes på grønlandsk eller dansk efter appellants valg, jf. retsplejelovens § 95, stk. 1, om, at retssproget er grønlandsk og dansk.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 2

Bestemmelsen angår lovens ikrafttræden.

Det foreslås i *stk. 1*, at loven træder i kraft den 1. juli 2024.

Der foreslås som udgangspunkt ingen særlige overgangsregler, og den foreslåede adgang til at henvise principielle civile retssager af vidererækkende samfundsmæssig betydning til Grønlands Landsret vil også kunne anvendes i sager, der er anlagt før lovens ikrafttræden.

Det foreslås dog i *stk. 2*, at lovens § 1, nr. 7, finder ikke anvendelse for domme, der er afsagt inden lovens ikrafttræden. For sådanne domme finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Det indebærer, at den foreslåede nedsættelse af fristen for at søge Procesbevillingsnævnet om tilladelse til at anke en dom afsagt af Grønlands Landsret som 2. instans til Højesteret fra 8 uger til 4 uger finder anvendelse, når Grønlands Landsrets dom er afsagt efter lovens ikrafttræden. For domme afsagt før lovens ikrafttræden vil ansøgningsfristen stadig være 8 uger, også når ansøgningen indgives efter lovens ikrafttræden.